

تعداد صفحه: ۳	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹ / ۳ / ۲۰	نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۹	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	با توجه به ابیات زیر به سؤالات پاسخ دهید. « خدا را بر آن بنده بخشایش است که خلق از وجودش در آسایش است » الف) ردیف را مشخص کنید. (ب) واژه های قافیه را مشخص کنید.	۰/۷۵
۲	مناسب ترین قالب برای ثبت لحظه های زودگذر شاعرانه است.	۰/۲۵
۳	در بیت: «برو چو خاک تحمل کن ای فقیه یا هر چه خوانده ای همه در زیر خاک کن » «مشبه» و «مشبه به» را مشخص کنید.	۰/۵
۴	در بیت زیر تشبیه بلیغ را بیابید و بنویسید که این تشبیه اضافی است یا اسنادی؟ «گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم»	۰/۵
۵	با توجه به بیت زیر به سؤالات داده شده پاسخ دهید. « چو تنها ماند ماه سرو بالا فشانند از نرگسان لؤلؤ لالا » الف) «نرگسان» استعاره از چیست؟ ب) چه نوع استعاره ای است؟ پ) این استعاره را به تشبیه تبدیل کنید.	۱
۶	با توجه به بیت زیر به سؤال ها پاسخ دهید: « گل بخندید و باغ شد پدرام ای خوشا، این جهان بدین هنگام » الف) استعاره ی مکنیه بیابید. (ب) این استعاره، تشخیص است یا غیر تشخیص؟	۰/۵
۷	با توجه به ابیات زیر به سؤال ها پاسخ دهید: « به یاد روی شیرین، بیت می گفت چو آتش تیشه می زد کوه می سفت » « شبی یاد دارم که چشمم نخفت شنیدم که پروانه با شمع گفت » الف) در بیت اول کدام کلمه مجاز است؟ و قرینه آن را بنویسید. ب) در بیت دوم مجاز را بیابید و علاقه آن را ذکر کنید.	۱
۸	مفهوم کنایه هر بیت را بنویسید: الف) از مکافات عمل غافل مشو گندم از گندم بروید جو زجو ب) وگر کشته آید به دشت نبرد شود نزد شاهان مرا روی زرد	۰/۵
۹	در بیت زیر آرایه تکرار را مشخص کنید. « گر برود جان ما در طلب وصل دوست حیف نباشد که دوست دوست تر از جان ماست » ادامه سؤال ها در صفحه دوم	۰/۵

باسمه تعالی

تعداد صفحه: ۳	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان ۱۳۹۹ / ۳ / ۲۰	نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۹	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۰	در بیت زیر کدام واج سبب موسیقی شده است؟ نام این آرایه چیست؟ « لبخند تو خلاصه ی خوبی هاست لختی بخند، خنده ی گل زیباست »	۰/۵
۱۱	در بیت زیر، کدام کلمات با هم آرایه ی « اشتقاق » دارند؟ واج های مشترک را تعیین کنید. « گل خندان که نخندد چه کند علم از مشک نبندد چه کند »	۱
۱۲	در عبارات زیر «سجع» ها را بیابید و نوع آن ها را بنویسید. الف) « شما را باغ باید و ما را چون لاله داغ. » ب) « ما به او محتاج بودیم او به ما مشتاق بود. » پ) « هر چه در دل فرو آید ، در دیده نکو نماید. »	۱/۵
۱۳	در کدام یک از ابیات زیر آرایه ی «ترصیع» وجود دارد؟ دلیل خود را بنویسید. الف) « ز گرز تو خورشید گریان شود ز تیغ تو بهرام بریان شود » ب) « ما برون را ننگریم و قال را ما درون را بنگریم و حال را »	۱
۱۴	در هر یک از ابیات زیر جناس را بیابید و نوع آن را مشخص کنید و بنویسید جناس موجود در کدام بیت ارزش موسیقایی بیشتری دارد؟ الف) « مَلِک را همین مُلک پیرایه بس که راضی نگردد به آزار کس » ب) « شادی مجلسیان در قدم و مقدم توست جای غم باد مر آن دل که نخواهد شادت » پ) « گر آمدم به کوی تو چندان غریب نیست چون من در آن دیار هزاران غریب هست » ت) « یاد یاران یار را میمون بود خاصه کان لیلی و این مجنون بود »	۲/۵
۱۵	در بیت زیر آرایه ی «مراعات نظیر» بین چه کلماتی دیده می شود؟ « ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد چشم نرگس به شقایق نگران خواهد شد »	۰/۷۵
۱۶	بیت زیر چه ماجرابی را به یاد می آورد؟ این اشاره ی شاعرانه چه آرایه ای را ایجاد می کند؟ « پدرم روضه ی رضوان به دو گندم بفروخت من چرا مُلک جهان را به جوی نفروشم »	۰/۷۵
۱۷	میان کدام واژه ها، در بیت زیر، آرایه ی تضاد وجود دارد؟ « بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم می رود و نمی رود ناقه به زیر محلم » ادامه سؤالات در صفحه سوم	۰/۵

باسمه تعالی

تعداد صفحه: ۳	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان ۱۳۹۹ / ۳ / ۲۰	نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۹	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۸	دربیت زیر آرایه تضمین را مشخص کنید. خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش «بوی جوی مولیان آید همی»	۰/۵
۱۹	در هر کدام از ابیات و عبارات زیر کدام آرایه ی معنوی آشکارتر است؟ (حسن تعلیل، تضاد، تناقض، تضمین) الف) درویش بی معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد: «كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا» ب) ز کوی یار می آید نسیم باد نروزی پ) تانه تاریک بود سایه ی انبوه درخت ت) دو هفته می گذرد کان مه دوهفته ندیدم از این باد، از مدد خواهی، چراغ دل، برفروزی زیر هر برگ، چراغی بنهد از گلنار به جان رسیدم از آن تا به خدمتش نرسیدم	۱
۲۰	در بیت زیر آرایه تناقض را نشان دهید. «فلک در خاک می غلتید از شرم سرافرازی اگر می دید معراج ز پا افتادن ما را»	۰/۵
۲۱	در شعر زیر، آرایه حس آمیزی را بیابید. «بوی بهبود ز اوضاع جهان می شنوم شادی آورد گل و باد صبا شاد آمد»	۰/۵
۲۲	با توجه به بیت زیر به سؤال ها پاسخ دهید. «ما در پیاله عکس رخ یار دیده ایم ای بی خبر ز لذت شربِ مدام ما» الف) ایهام را بیابید. ب) معانی مختلف آن را بنویسید.	۰/۷۵
۲۳	با توجه به بیت: «گر هزار است بلبل این باغ همه را نغمه و ترانه یکی است» الف) کدام واژه دارای «ایهام تناسب» است؟ ب) واژه ی دارای «ایهام تناسب» در معنی دوم با کدام واژه ها تناسب دارد؟	۰/۷۵
۲۴	در بیت زیر چه نوع لفّ و نشری به کار رفته است؟ و نشر دوم را مشخص کنید. «آن نه زلف است و بناگوش، که روز است و شب است و آن نه بالای صنوبر، که درخت رطب است»	۰/۵
۲۵	در بیت زیر چه آرایه ای به کار رفته است آن را توضیح دهید. اگر چه نقش دیوارم به ظاهر از گران خوابی اگر رنگ از رخ گل می پرد بیدار می گردم	۰/۷۵
۲۶	در بیت چه آرایه ای به کار رفته است؟ آن را توضیح دهید. «باران همه بر جای عرق می چکد از ابر پیداست که از روی لطیف تو حیا کرد»	۰/۷۵
	سربلند و کامیاب باشید.	۲۰نمره

باسمه تعالی

تعداد صفحه: ۴	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحانی درس: آرایه های ادبی	
تاریخ امتحان ۱۳۹۹ / ۴ / ۲۰		ساعت شروع: ۸ صبح	سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۹	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

	«در تصحیح نظر همکاران محترم صائب می باشد.»	
۱	الف: است ۰/۲۵ ب: بخشایش ۰/۲۵ آسایش ۰/۲۵ صفحه ۷	
۲	ت) رباعی ۰/۲۵ صفحه ۳۷	
۳	مشبهه: ضمیر «تو» در فعل «برو» یا «فقیه» ۰/۲۵ مشبه به: خاک ۰/۲۵ صفحه ۵۵	
۴	تشبیه بلیغ: اکسیر عشق ۰/۲۵ نوع: اضافی ۰/۲۵ صفحه ۵۶	
۵	الف) نرگسان استعاره از: چشم ۰/۲۵ ب) نوع: مصرحه ۰/۲۵ صفحه ۶۶ پ) چشمان یار همانند نرگس است در حالت ۰/۵	
۶	الف) استعاره مکنیه: گل بخندید ۰/۲۵ ب) نوع: تشخیص ۰/۲۵ صفحه ۷۱	
۷	الف) بیت ۰/۲۵ قرینه: گفتن ۰/۲۵ ب) چشم ۰/۲۵ علاقه آن: جزئیه ۰/۲۵ صفحه ۸۲-۸۳	
۸	الف) «گندم از گندم بروید جو زجو» کنایه از «هر عملی نتیجه ی خاص خود را دارد» ۰/۲۵ صفحه ۸۴ ب) «زرد روی کنایه از شرمنده شدن» ۰/۲۵ یا هر پاسخ درست دیگر...»	
۹	دوست ۰/۵ صفحه ۹۶	
۱۰	واج /خ/ ۰/۲۵ / نام آرایه: واج آرایی ۰/۲۵ صفحه ۹۳	
۱۱	واژه های دارای اشتقاق: خندان ۰/۲۵ نخندد ۰/۲۵ صامت های مشترک: «ن/خ/د» ۰/۵ صفحه ۱۲۱	
۱۲	الف) باغ و داغ ۰/۲۵ سجع: متوازی ۰/۲۵ ب) محتاج و مشتاق ۰/۲۵ سجع: متوازن ۰/۲۵ پ) آید و نماید ۰/۲۵ سجع: مطرف ۰/۲۵ صفحه ۱۰۱	
۱۳	بیت دوم یا بیت ب ۰/۵ زیرا کلمات دو مصراع، دو به دو با هم سجع متوازی هستند. ۰/۵ صفحه ۱۰۴	
۱۴	الف) کلمات: ملک و مُلک ۰/۲۵ نوع جناس: ناقص حرکتی ۰/۲۵ ب) کلمات: قدم و مقدم ۰/۲۵ نوع جناس: ناقص افزایشی ۰/۲۵ ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم	

باسمه تعالی

تعداد صفحه: ۴	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحانی درس: آرایه های ادبی	
تاریخ امتحان ۱۳۹۹ / ۴ / ۲۰		ساعت شروع: ۸ صبح	سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۹	
ردیف	راهنمای تصحیح		نمره
	پ) کلمات: غریب و غریب ۰/۲۵ نوع جناس: جناس تام ۰/۲۵ که این جناس ارزش موسیقایی بیشتری دارد. ۰/۵ ت) کلمات: یاد و یار ۰/۲۵ نوع جناس: ناقص اختلافی ۰/۲۵ صفحه ۱۰۸		
۱۵	واژه های: «ارغوان، سمن، نرگس و شقایق» ۰/۷۵ (ذکر سه مورد کافی است). صفحه ۱۲۴		
۱۶	به داستان حضرت آدم و خوردن میوه ی ممنوعه اشاره دارد ۰/۵ نام آرایه: تلمیح ۰/۲۵ صفحه ۱۲۸		
۱۷	واژه های دارای تضاد: می رود و نمی رود ۰/۵ صفحه ۱۳۶		
۱۸	« بوی جوی مولیان آید همی» ۰/۵ صفحه ۱۳۲		
۱۹	الف) تضمین ۰/۲۵ ب) تناقض ۰/۲۵ پ) حسن تعلیل ۰/۲۵ ت) تضاد ۰/۲۵ صفحه ۱۹۱-۱۳۲-۱۳۹-۱۴۰		
۲۰	تناقض در شرم سرافرازی یا معراج ز پا افتادن ما را ۰/۵ (ذکر یک مورد کافی است). صفحه ۱۴۰		
۲۱	بوی بهبود را می شنوم. (آمیختن حس های بویایی و شنوایی) ۰/۵ صفحه ۱۴۳		
۲۲	واژه ی دارای ایهام: مدام ۰/۲۵ معانی: شراب ۰/۲۵ همیشه و پیوسته ۰/۲۵ صفحه ۱۴۶		
۲۳	الف) هزار ۰/۲۵ ب) تناسب با کلمه « بلبلب، باغ، نغمه و ترانه » ۰/۵ (ذکر یک مورد برای تناسب کافی است). صفحه ۱۵۰		
۲۴	نوع لفّ و نشر: مشوش ۰/۲۵ و نشر دوم: شب ۰/۲۵ صفحه ۱۵۳		
۲۵	آرایه: اغراق ۰/۲۵ شعر سبکی خواب خود را مطرح می کند که با پریدن رنگ گل بیدار می شود. ۰/۵ صفحه ۱۵۷		
۲۶	حسن تعلیل ۰/۲۵ شاعر دلیل بارش باران را در این می داند که از روی لطیف یار حیا کرده است. ۰/۵ صفحه ۱۶۱		
جمع بارم ۲۰ نمره			
«خدا قوّت همکار ارجمند»			